

ΑΓ.ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ 11 -- ΠΕΙΡΑΙΑΣ -- 18532 -- ΤΗΛ. 210-4224752, 4223687

**ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟ ΘΕΜΑ ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΩΝ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ
ΗΜΕΡΗΣΙΩΝ ΕΝΙΑΙΩΝ ΛΥΚΕΙΩΝ
ΚΑΙ
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΛΥΚΕΙΩΝ (ΟΜΑΔΑ Β΄)
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΓΕΝΙΚΗΣ
ΠΑΙΔΕΙΑΣ**

Η Δημοκρατία σε διαβούλευση;

(1)Ερώτημα: **Δύναται** η πλειοψηφία των μελών μιας (δημοκρατικής) κοινωνίας να αποφασίσει την **κατάργηση** ενός ή περισσότερων (δημοκρατικών) δικαιωμάτων; Παραδείγματος χάριν την κατάργηση της ελευθερίας του Λόγου ή του συνεταιρίζεσθαι; Είναι δημοκρατική μια πολιτική οντότητα (π. χ. ένα κράτος) όταν κάνοντας χρήση της **πλειοψηφίας** μπορεί να περάσει από τη Δημοκρατία στην Τυραννία ή στην Ολιγαρχία ;

(2)Μια πρώτη απάντηση έχει ήδη δοθεί. Μπορεί το «πενήντα συν ένα» (συχνά και μικρότερο ποσοστό) να εκλέγει κυβέρνηση, αλλά για την τροποποίηση του Συντάγματος **απαιτείται** (στην αντιπροσωπευτική δημοκρατία) η λεγόμενη «υπερπλειοψηφία». Ο νομοθέτης προέβλεψε την ανάγκη αυξημένης πλειοψηφίας ακριβώς επειδή διείδε ως υπαρκτό τον κίνδυνο μια Δημοκρατία να γυρίσει το μαχαίρι στον εαυτό της. Ως ασπίδα απέναντι (και) στη δημαγωγία. Με λίγα λόγια δεν είναι **αντίθετο** με τις δημοκρατικές ιδέες **να θέτουμε** περιορισμούς στην εξουσία της πλειοψηφίας να προβαίνει σε πράξεις αντίθετες με τη λειτουργία ενός δημοκρατικού συστήματος. Άλλωστε, στην Ιστορία, τα μεγάλα λόγια περί δικαιωμάτων πολλές φορές χρησιμοποιήθηκαν μάλλον για να επιβάλουν τα συμφέροντα ομάδων προνομιούχων. Ο συγγραφέας της διακήρυξης της Αμερικανικής Ανεξαρτησίας, ο Τόμας Τζέφερσον, γράφοντας πως όλοι οι άνθρωποι γεννιούνται ίσοι εξαιρούσε τις γυναίκες και τους δούλους (ο ίδιος, από τους εκατοντάδες δούλους που είχε στην «ιδιοκτησία» του, **απελευθέρωσε** λίγο πριν τον θάνατό του μόλις πέντε). Και δεν είμαι καθόλου **βέβαιος**, αν για την πολιτική ισότητα των γυναικών είχαν επιλεγεί στις αρχές του αιώνα τα δημονηφίσματα στα οποία θα ψήφιζαν οι τότε έχοντες το δικαίωμα ψήφου, δηλαδή οι άνδρες.

(3)Όπως το έχει θέσει ο κορυφαίος Αμερικανός πολιτικός επιστήμονας Ρόμπερτ Νταλ, η Δημοκρατία δεν είναι τίποτε περισσότερο και τίποτε λιγότερο από τη διαδικασία που εγγυάται την πολιτική ισότητα για κάθε μέλος μιας κοινωνίας ανεξάρτητα από την καταγωγή, το χρώμα ή τα πιστεύω καθενός - εφόσον αυτά δεν αντιβαίνουν τους ελάχιστους όρους πολιτειακής και όχι πολιτισμικής συνύπαρξης. Αλλά αυτές οι δύο έννοιες είναι ξεχωριστές και δεν είναι η πρώτη προϋπόθεση της δεύτερης όπως σκόπιμα συγχέεται στη δημόσια διαβούλευση από πολλούς στη χώρα μας. Η πολιτειακή ένταξη κάποιου ως ισότιμου μέλους μιας κοινωνίας δεν προϋποθέτει στη Δημοκρατία ούτε την πολιτισμική αφομοίωσή του με την πλειοψηφία, ούτε πολύ περισσότερο μια κοινή εθνική καταγωγή. Πρώτον διότι το πολιτισμικά αμιγές ουδέποτε υπήρξε και δεύτερον διότι ούτε το «έθνος-κράτος» προήλθε αποκλειστικά από μια πληθυσμιακή ομάδα με κοινή θρησκεία ή γλώσσα ή οτιδήποτε άλλο. Είναι μάλλον στοιχειώδης η παραδοχή ότι παραδείγματος χάριν ο εκχριστιανισμός της Δύσης δεν ήταν **αποτέλεσμα** κάποιου στιγμιαίου κοινωνικού αυτοματισμού, και ότι η γλώσσα δεν υπήρξε η **απαραίτητη** προϋπόθεση ενός έθνους-

κράτους, αν μάλιστα σκεφθούμε, όπως γράφει ο Τσβετάν Τοντόροφ, ότι σήμερα ομιλούνται περίπου 6.000 γλώσσες αλλά υπάρχουν λιγότερα από 220 «έθνη» -κράτη. (4) Δεν μπορούμε να επιλέξουμε το πού και από ποιους θα γεννηθούμε, αλλά μπορούμε να επιλέξουμε ελεύθερα σε ποια κοινωνία θα ζήσουμε. Η πολιτισμική μας ταυτότητα είναι θέμα σύνθετο και σε μεγάλο βαθμό ανεξάρτητο από εμάς, άλλωστε ουδέποτε παραμένει σταθερή ή αναλλοίωτη. Αντίθετα, η πολιτική μας ταυτότητα, η ισότιμη πολιτειακή μας ένταξη σε μια κοινωνία είναι αυτό που διασφαλίζεται από τη Δημοκρατία, αμβλύνοντας ή εξουδετερώνοντας έτσι τις όποιες άλλες (υπαρκτές) επιμέρους διαφορές.

(5) Στη Δημοκρατία η ενσωμάτωση είναι κατ' αρχήν μια πολιτική και δευτερευόντως μια (ενίοτε θολή) πολιτισμική διαδικασία. Και η ευρωπαϊκή ενοποίηση που ζούμε και απολαμβάνουμε δεν οδηγεί σε ένα «ευρωπαϊκό έθνος». Δεν οδηγεί σε ένα «λαό» Ευρωπαίων με κοινή γλώσσα, καταγωγή θρησκεία ή κουλτούρα. Αλλά, οδηγεί σε ένα σύνολο πολιτικά ισότιμων ατόμων *επιτρέποντας* τη συνύπαρξη π. χ. μιας καταλανικής κουλτούρας σε μια ισπανική ταυτότητα που εγγυώνται οι δημοκρατικοί ευρωπαϊκοί θεσμοί. (Του Τάκη Καμπύλη- Εφημερίδα «Καθημερινή»)

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

A. Να γράψετε την περίληψη του κειμένου σε 80-100 λέξεις. (Μονάδες 25)

B.1. Να αναπτύξετε το νόημα της περιόδου : *η Δημοκρατία δεν είναι τίποτε περισσότερο και τίποτε λιγότερο από τη διαδικασία που εγγυάται την πολιτική ισότητα για κάθε μέλος μιας κοινωνίας ανεξάρτητα από την καταγωγή, το χρώμα ή τα πιστεύω καθενός*, σε παράγραφο 60-80 λέξεων. (Μονάδες 10)

2. Να εντοπίσετε τον/ τους τρόπο/ τρόπους πειθούς της τρίτης παραγράφου. (Μονάδες 5)

3. Να εντοπίσετε τον τρόπο ανάπτυξης της τέταρτης παραγράφου. (Μονάδες 5)

4. Να αιτιολογήσετε την χρήση της παρένθεσης , των εισαγωγικών και του ερωτηματικού στις ακόλουθες περιπτώσεις:

- η πλειοψηφία των μελών μιας (δημοκρατικής) κοινωνίας
- μια πολιτική οντότητα (π. χ. ένα κράτος)
- η λεγόμενη «υπερπλειοψηφία»

- από τους εκατοντάδες δούλους που είχε στην «ιδιοκτησία» του

- Δύναται η πλειοψηφία των μελών μιας (δημοκρατικής) κοινωνίας να αποφασίσει την κατάργηση ενός ή περισσότερων (δημοκρατικών) δικαιωμάτων; (Μονάδες 5)

5.α) Να γράψετε συνώνυμα των λέξεων: **δύναται, απαιτείται, να θέτουμε, βέβαιος, αποτέλεσμα** (Μονάδες 5)

β) Να γράψετε αντώνυμα των λέξεων: **κατάργηση, πλειοψηφίας, αντίθετο, απαραίτητη, επιτρέποντας** (Μονάδες 5)

Γ. Ως μέλος της Βουλής των εφήβων εκφωνείτε μια ομιλία 500-600 λέξεων, στην οποία, αναπτύσσετε τις αιτίες που εκτρέφουν στις μέρες μας τον λαϊκισμό και τονίζετε την σημασία της υγιούς πολιτικοποίησης του νέου και της συμμετοχής του στα κοινά. (Μονάδες 40)